

Zaaknr. : 17.ZK07233

Kenmerk : 17UT013534

Barcode :

Verslag van de informatieavond Project Verbetering Regionale Keringen-Samen Werken aan Onze Dijken Breda op 14 november 2017

Plaats : Café-Zalencentrum Marktzicht, Prinsenbeek

Aanwezig : Volgens aanwezigheidslijst

Afwezig :

Notulist : Hella Mutsaerts

Kopie aan : Archief

Onderwerp

Actie door

1. Opening en welkomstwoord Samen werken aan onze dijken Breda

De heer Leon van Rijthoven, projectmanager, heet alle aanwezigen welkom. In de afgelopen periode zijn de regionale keringen (dijken) gekeurd en een aantal daarvan is afgekeurd. Met deze eerste informatieavond start het traject van verbetering van deze dijken. Het doel van de avond is het informeren van de aanwezigen over de oorzaken voor het afkeuren van deze dijken en over het proces ter verbetering. Vanavond kunnen de aanwezigen vragen stellen en ook input geven.

Het programma van de avond is als volgt:

1. Welkomstwoord
2. Waterveiligheid, toelichting door de heer Huub Hieltjes, lid van het dagelijks bestuur van waterschap Brabantse Delta
3. Project Verbetering regionale keringen door de heer Leon van Rijthoven
4. Samenwerken aan dijken door mevrouw Anneke den Tenter
5. Vragen stellen
6. Koffie/thee en in gesprek met projectteam
7. Sluiting

2. Waterveiligheid, toelichting door de heer Huub Hieltjes

In het waterschapsgebied wonen 810.000 mensen in 21 gemeenten. Het waterschap beheert het water, zorgt voor een goede waterkwaliteit in sloten en oppervlaktewater en is verantwoordelijk voor de zuivering van het rioolwater door middel van 17 waterzuiveringen. Daarnaast zorgt het waterschap voor veilige dijken en kades.

Er wordt een filmpje getoond over waterveiligheid (deze is beschikbaar via www.brabantsedelta.nl).

De heer Hieltjes benadrukt het grote belang van regionale keringen, dijken en kades voor de veiligheid van het achterliggende gebied. Als dagelijks bestuurslid van het waterschap is hij als portefeuillehouder verantwoordelijk voor de veiligheid van de regionale keringen. De doorbraak in 2003 van de regionale dijken bij Wilnis en eerdere zware overstromingen zoals in 1953 en het verdriet en de pijn van de bewoners die hiervan slachtoffer werden, hebben hem dusdanig aangesproken dat hij zeer gemotiveerd aan de slag is gegaan als bestuurder bij het waterschap.

De eerste kerntaak van het waterschap is veiligheid. De regionale keringen bieden al jarenlang bescherming. Maar door het toenemende aantal inwoners en bedrijven, de groeiende economische waarde van alle activiteiten achter de dijken en de

aankomende klimaatverandering is het belang van goede en veilige dijken nog groter geworden. Met de provincie is afgesproken dat de kans dat dijken overstroomd, wordt teruggebracht naar 1 op 100 in plaats van 1 op 50.

Er wordt een hoogtekartaar getoond van het gebied waar vanavond over gesproken wordt. Een groot gebied ligt onder NAP en zonder dijken zou dit snel onder water lopen. In de veiligheid wordt door het waterschap veel belastinggeld geïnvesteerd zodat iedereen op een veilige plaats kan wonen. Het waterschap beschikt over veel technische kennis maar door ook de ervaringen en gebiedskennis van de inwoners en ondernemers te betrekken bij de verbeterplannen, zullen deze sterk verbeteren. In 2023 of zoveel eerder als mogelijk, moet het project helemaal afgerond zijn. Het project moet rechtmatig en doelmatig zijn en tegen de laagst mogelijke levenscycluskosten – ook met het oog op de toekomst – gerealiseerd worden. De oplossing moet duurzaam zijn en op voldoende draagvlak in het gebied kunnen rekenen. Uiteindelijk kiest het algemeen bestuur van het waterschap voor de beste oplossing onder andere op basis van de adviezen van de inwoners.

3. Project Verbetering Regionale Keringen

De heer Van Rijthoven geeft een toelichting op het project Verbetering Regionale Keringen. Dit betreft de dijken langs de regionale wateren, namelijk de Mark, Dintel en de Vliet. De dijken zijn in 2013 voor het eerst gekeurd (getoetst) en toen is een aantal dijken afgekeurd. De totale lengte van de regionale keringen in het beheersgebied van het waterschap bedraagt 196 km waarvan circa 50 km is afgekeurd. De Leursche Haven, de Laaksche Vaart en Kibbelvaart zijn helemaal afgekeurd, maar voor deze gebieden is ervoor gekozen om de vaarten bij hoogwater af te sluiten door middel van keermiddelen. Hierdoor is er een oplossing bekend voor in totaal 28 km en er resteert dus 22 km dijken die verbeterd moeten worden.

Elke zes jaar worden de dijken opnieuw gekeurd en de volgende keuring staat alweer gepland voor 2019. Dijken worden gecontroleerd op diverse faalmechanismen, zoals stabiliteit binnenwaarts, stabiliteit buitenwaarts, hoogte, bekleding en piping (water stroomt onder de dijk door).

Vaak zijn dijken in eigendom van particuliere grondeigenaren maar het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer. Deze informatieavond is gericht op het gebied Breda. Er wordt een aantal foto's getoond van dijken die verbeterd moeten worden. Er is onderzoek gedaan naar de ruimtelijke kwaliteit van de dijken en de hiermee samenhangende dilemma's die in het proces allemaal nader beoordeeld worden.

Nu de toetsing is afgerond, start het ontwerpproces voor de afgekeurde dijken. Er is een verschil in toetspeil en ontwerppeil. Het toetspeil is vastgesteld door de provincie. Dit is vastgesteld op basis van een computermodel en betreft het waterpeil van stilstaand water. In de Mark is echter sprake van scheefstand waardoor bij harde wind het water opgestuwd wordt en ook de golfoploop kan leiden tot een hoger peil. Indien de kruinhoogte niet voldoet aan de optelsom van deze invloeden, dan wordt de dijk afgekeurd. De nieuwe kruinhoogte moet ervoor zorgen dat de dijken de komende 50 jaar weer voldoen. Daarom worden ook een robuustheidstoetsing en allerlei klimaatmodellen in het ontwerp betrokken.

Het waterschap wil samen met de bewoners van het gebied werken aan het ontwerpen samen nadenken over oplossingen die zoveel mogelijk tegemoetkomen aan alle belangen. Op basis daarvan zal een aantal varianten worden ontwikkeld. Uiteindelijk zal het algemeen bestuur van het waterschap een besluit nemen. De omgeving heeft hierbij een adviserende rol.

De planning ziet er als volgt uit. Nu start fase 1, een gezamenlijke verkenning naar de varianten, en deze fase wordt afgerond met een advies aan het bestuur in het eerste kwartaal 2019. Het algemeen bestuur neemt aan het eind van fase 1 een besluit over het voorkeursalternatief. Fase 2 loopt van medio 2019 tot medio 2021.

In deze fase wordt het voorkeursalternatief verder uitgewerkt, worden de noodzakelijke planprocedures en worden de vergunningen aangevraagd. Fase 3 betreft de uitvoering in 2021 tot en met afronding in 2023.

4. Samen werken aan dijken

Anneke den Tenter meldt dat veel mensen in het gebied zijn betrokken bij de dijkverbetering, zoals grondeigenaren, agrariërs, omwonenden, bedrijven, zes gemeenten en diverse natuurbeheerders. Het is belangrijk om met al deze stakeholders samen te werken. Door een inventarisatie van wat er leeft in het gebied en het betrekken van de kennis van de grondeigenaren en bewoners kunnen betere plannen ontwikkeld worden. Er spelen allerlei belangen in het gebied en hier zal niet altijd aan tegemoet gekomen kunnen worden, maar het is belangrijk dat alle belangen op tafel komen en besproken worden, zodat het bestuur een goede afweging kan maken in zijn keuze.

Het waterschap wil op verschillende wijzen gaan samenwerken, zo onderzoekt het waterschap de mogelijkheden voor meekoppelkansen (gemeenten willen bijvoorbeeld een fietspad of een kanosteiger aanleggen of het realiseren van natuurdoelen). Daarom worden mogelijke initiatieven in het gebied in beeld gebracht en wordt onderzocht of werk met werk gemaakt kan worden.

Er wordt met belanghebbenden gesproken op de informatiebijeenkomsten en in een later stadium wordt een online community ingericht. Ook vinden er gesprekken aan de keukentafel plaats. In deze gesprekken worden vooral de persoonlijke belangen besproken.

Daarnaast worden verschillende dijkinspiratieteams opgericht. Het dijkinspiratieteam (bestaande uit afgevaardigden uit het gebied en vertegenwoordigers van ZLTO, natuurverenigingen en agrarische ondernemers) gaat meer op detailniveau meewerken aan de opgave en gaat het bestuur adviseren over het ontwerp en het proces. Vanaf 2015 is in Etten-Leur en Halderberge het dijkinspiratieteam betrokken bij de verbeteropgave voor de keringen langs de Leursche Haven, Laaksche Vaart en Kibbelvaart en dat heeft geleid tot een goed plan. Er wordt een filmpje getoond van twee leden van dit team die hun positieve ervaringen toelichten. Ook in de uitvoeringsfase blijft het dijkinspiratieteam betrokken.

Er wordt een oproep gedaan om deel te nemen aan het dijkinspiratieteam. Geïnteresseerden kunnen zich tijdens de bijeenkomst opgeven via een formulier. Aanmeldingen kunnen ook nog later plaatsvinden via onzedijken@brabantsedelta.nl

5. Vragen van de aanwezigen

Een van de inwoners heeft vandaag een brief ontvangen over een nieuwe keuring van de keringen in november/december. Wat heeft dit voor nut met het oog op dit proces?

Dit betref een inspectie die elk jaar plaatsvindt voor de start van het hoogwaterseizoen en de winter, zodat er nog reparaties uitgevoerd kunnen worden. Het is een soort schouw. De keuring die vanavond aan de orde is, betreft de grote apk-keuring die wettelijk verplicht is.

Door de Mark stroomt water van België. Wordt er samengewerkt met België?

Er wordt zeker samengewerkt en overlegd met de Belgische autoriteiten over de inrichting en de waterkwaliteit van de Mark. Uiteindelijk neemt België wel eigenstandige besluiten.

Ten zuiden van Breda richt de vereniging Markdal zich op een grotere meandering zodat het langer duurt voordat het water in een grote golf wordt opgestuwd.

Er wordt gezegd dat het water bij een Zuidwesterstorm niet kan wegstromen naar

het Volkerak. Zijn er al maatregelen genomen zodat het in ieder geval doorstroomt? De singel in Breda is nog steeds maar een meter diep, er is niets aan gedaan om deze uit te diepen. Bij de Spoorbrug bij Standaardbuiten ontstaan verstoppingen. Moeten niet eerst de bestaande problemen worden opgelost? Er zou sprake moeten zijn van en/en.

Daarom gaat het waterschap uit van een oplossing die gericht is op en/en. Als voorbeeld wordt genoemd de meandering van de Mark en het voldoende baggeren van de singels. De vierde bergboezem is aangelegd om pieken op te vangen.

De transportkosten van klei zijn erg hoog. Zijn er alternatieven beschikbaar? De EHS in Weimeren moet ontgonnen worden, want dat moet allemaal gras worden. Is het aantrekkelijk om daar de klei weg te halen? Voorheen is de klei naar Tilburg gebracht, dat had gebruikt kunnen worden voor de ophoging. Wordt er samengewerkt met Staatsbosbeheer?

Het uitgangspunt is het zoveel mogelijk combineren en gezamenlijk uitvoeren van werkzaamheden. Als voorbeeld wordt genoemd Noordrand-Midden. Wanneer er plannen zijn om een natuurgebied in te richten waarbij klei wordt gewonnen, dan zou deze klei gebruikt kunnen worden voor de dijken, maar alles moet passen in de tijd. Het kan ook zo maar zijn dat een aannemer al klei klaar heeft liggen. De plannen moeten precies op elkaar aansluiten. Er wordt in het kader van duurzaamheid en lage kosten gestreefd naar de minste transportbewegingen.

Is het mogelijk om een klimaatdijk te maken en langs de Mark een fietspad aan te leggen? Dat is een mooie platte dijk die ideaal is om te bewerken. Spreker heeft een huiskavel in eigendom dat wordt beweid en bemaaid. Kan in overleg de dijk platter gemaakt worden?

Hoe flauwer het talud, de helling van de dijk, hoe beter het voor de dijk is, maar dit vergt meer ruimte want de voet wordt breder en er zijn meer vierkante meters nodig.

Is er grond beschikbaar om te ruilen of af te graven?

Het is niet noodzakelijk dat het waterschap de dijken in eigendom heeft. Voor de schil van de dijk wordt klei toegepast maar dat moet wel de juiste kleisoort zijn. In de kern van de dijk mag een ander materiaal gebruikt worden.

De provincie wil aan het huiskavel EHS-gebied realiseren, maar het is ook mogelijk dat met het waterschap gronden geruild worden. Later wordt beoordeeld of de grond geschikt is, maar het is goed om te weten dat er bereidheid bestaat om te ruilen.

Wordt met een eigenaar een persoonlijk gesprek gevoerd over het oplossen van het probleem bij de dijk? Deze problemen zijn nu niet bekend.

Er worden persoonlijke gesprekken gevoerd, zeker met grondeigenaren.

De bijeenkomst wordt voortgezet met het bespreken van diverse situaties aan de hand van hoogte- en overzichtskaarten.